

Posudek oponenta diplomové práce

Téma: Promlčení věcných práv k věcem cizím

Autor: Gabriela Pitrová

Oponent: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce předložená k obhajobě Gabrielou Pitrovou pojednává o problematice promlčení věcných práv k věcem cizím. Zpracování tohoto tématu v ucelené podobě je možné označit za přínosné bez ohledu na změny, které přinesla rekonstrukce občanského práva. Věcná práva k věcem cizím představují z pohledu promlčení dlouhodobě specifickou kategorii případů, u kterých vzniká celá řada otázek spjatých s počátkem běhu promlčecích lhůt, jejich délkou, stavením atp. Zaměření se na tyto otázky v podobě diplomové práce je tedy možné jen pochválit.

Zároveň je třeba podotknout, že zpracování takové problematiky je poměrně obtížné a v mnoha ohledech po odborné stránce náročné. Autorce se daří s těmito východisky vypořádat někdy lépe, někdy naopak znatelně hůře. Práci člení, mimo *Úvodu* a *Závěru*, do čtyř samostatných částí. V první vymezuje základní pojmy, které souvisejí s tématem. Vysvětluje tedy pojem věcných práv, věcných práv k věcem cizím, promlčení a prekluze. Druhá část je věnována promlčení věcných práv k věcem cizím podle úpravy občanského zákoníku č. 40/1964 Sb., třetí pak promlčení těchto práv podle občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Poslední dvě stručnější pasáže jsou zaměřeny na srovnání staré a nové úpravy promlčení a úvahám *de lege ferenda*. Tato struktura rozvržení tématu je jistě jednou z možných. V době těsně po nabytí účinnosti nového občanského zákoníku je srovnání staré a nové úpravy logické a přínosné.

Z pohledu oponentního posouzení, jehož cílem je vždy především kritické zhodnocení odevzdaného textu, je třeba autorce vytknout především mnohdy poněkud zmatenou koncepci samotného výkladu a někdy i vyjadřování jako takového. Text diplomové práce by měl být koncipován jasně a měl by být logickou návaznost. Měl by být ucelený, tak aby případnému čtenáři přinášel souhrn přehledně uspořádaných informací. Diplomantka zůstává tomuto základnímu požadavku mnohé dlužna. Tak například v kapitole 2.1 se pokouší vymezit věcná břemena podle úpravy občanského zákoníku 40/1964 Sb. Ve výkladu začíná nejprve popisem vzniku věcných břemen. Opakovaně se přitom vrací k již jednou řečenému (např. k tomu, že věcná břemena vznikají ze zákona, k právu přístupu ke stavbě). Bez výraznějšího odlišení se pak hned pouští do zániku věcných břemen. V jednom odstavci uvádí například, že: *„Obecným způsobem je zánik smrtí fyzické osoby nebo zánikem osoby právnické.“*, což jistě nelze považovat bez dalšího za věcně správné tvrzení. Smrtí fyzické nebo zánikem právnické osoby zanikají pouze osobní věcná břemena. Stejně tak je na hranici věcné správnosti i hned další tvrzení, že věcné břemeno zaniká promlčením, když obecně platí, že promlčením se právo pouze oslabuje, nadále však trvá. K tomuto závěru ostatně autorka jinde v práci dospívá. Čtenáře ovšem ještě více mate hned o kousek dále stále

v rámci jednoho odstavce skokem od promlčení věcného břemene k jeho vydržení. Autorka tu uvádí: *...Pokud je právo v průběhu promlčecí doby vykonáno, přerušuje se běh promlčecí doby. Pokud ale přestane oprávněný své právo vykonávat, počíná běžet nová desetiletá promlčecí doba. Jak již bylo uvedeno, pro držbu je velmi důležitá dobrá víra. „Dobrá víra oprávněného držitele, která je dána se zřetelem ke všem okolnostem věci, se musí vztahovat i k titulu, na jehož základě mohlo držiteli vzniknout vlastnické právo. To ovšem neznamena, že takový důvod musí být dán; postačí, že držitel je se zřetelem ke všem okolnostem v dobré víře, že tu takový titul je. ... Tyto závěry lze plně vztáhnout i na vydržení práva odpovídajícího věcnému břemenu.“* V dalším odstavci se dostává ke změně poměrů a v tom následujícím začíná opět řešit problematiku promlčení věcného břemene. Důvod tohoto chaotického pojetí výkladu zůstává nevysvětlen. Obdobný přístup je však možné nalézt i na jiných místech. Tak například část třetí, která je věnována promlčení věcných práv k věcem cizím dle zákona č. 89/2012 Sb., dělí autorka do několika podkapitol. První z nich (kap. 3.1) je nazvána *Promlčení* a je věnována obecně promlčení v novém občanském zákoníku. Druhá kapitola stejné úrovně (3.2) je nazvána *Věcná práva k věcem cizím*, text této kapitoly sestává z pěti řádků. Autorka zde pouze ve třech větách informuje, že nový občanský zákoník obsahuje úpravu veřejných seznamů, o věcných právech k věcem cizím konkrétně neuvádí nic. Následující kapitola (3.3) je již zaměřena konkrétně na právo stavby. Poněkud zmatečně působí i zařazení kapitoly 3.5 *Služebnosti* a 3.6 *Reálná břemena* za kapitolu 3.4 *Věcná břemena*, kde již byly oba tyto základní typy věcných břemen vysvětleny, a to včetně základního vymezení jejich promlčení. Tento styl zpracování, řazení textu atd. není bohužel ojedinělou záležitostí, je možné se s ním setkat de facto průběžně v celém rozsahu práce. Skoky ve výkladu (diplomantka se například věnuje vzniku zástavního práva a z ničehož nic skáče hned v dalším odstavci k jeho promlčení) nejsou nijak vysvětleny.

Výčet použité literatury je poměrně rozsáhlý. Diplomantka hojně cituje. Jistým problémem, který se následně projevuje i do roviny odborné úrovně zpracování, je občas přílišné čerpání ze zdrojů, které mají sloužit spíše laické veřejnosti a pro zpracování diplomové práce se už jen s ohledem na stručnost příliš nehodí. Je pochopitelně zřejmé, že k úpravě nového občanského zákoníku existuje zatím poměrně malé množství zdrojů a autorka tak logicky čerpá ze všeho dostupného. Nicméně například jí hojně využívaný *Občanský zákoník s komentářem* z nakladatelství Poradce je jen velmi stručně opoznámkovaným textem zákona, který má sloužit pro základní seznámení se zákonem. Závěry v něm obsažené proto nelze vždy přebírat jako obecně platná tvrzení pro práci na tak specifické téma, které autorka zpracovává. Na tomto místě je třeba jen podotknout, že problematika věcných práv byla již zpracována v poměrně rozsáhlém komentáři z nakladatelství C. H. Beck, obecná část občanského zákoníku (tedy i úprava promlčení) pak v komentáři z nakladatelství Wolters Kluwer. Obě tyto publikace by byly jako pramen komentářové literatury pro zpracování diplomové práce o něco příhodnější.

Formální úroveň je na poměrně dobré úrovni. Jisté množství překlepů, pochybení v interpunkci je možné nalézt. Jejich výskyt však není nikterak zásadní. O něco méně se

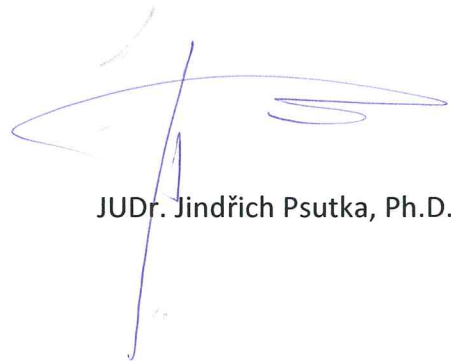
autorce občas daří stylistika (např.: *V praktickém životě nalézá o.z. právo stavby tam, kde vlastník pozemku nechce vlastnické právo převzt...* (s. 41) ; *Promlčení zástavního práva nalézáme v hlavě V. o.z. – s. 49 atp.*).

Lze shrnout, že odevzdaná diplomová práce trpí řadou zbytečných vad. Autorka klade poměrně velké nároky na pozornost čtenáře. Na mnoha místech netuší, proč je v daných souvislostech seznamován právě s uvedenou informací, mnohdy navíc opakovaně. Řada údajů je přitom podávána zjednodušeně, občas na hranici věcné správnosti. Z pohledu oponentního posouzení je tedy třeba konstatovat, že diplomantka zůstala zpracování mnohé dlužna. Je to jistě škoda, neboť na mnoha místech lze z její práce jasně poznat, že by byla schopna téma jako celek zpracovat na mnohem lepší odborné úrovni. K tomuto výsledku by ostatně možná postačil už jen o něco větší důraz na závěrečnou revizi celého textu před jeho odevzdáním. Práci s ohledem na uvedené k obhajobě **doporučuji**, navrhuji ji však hodnotit pouze jako **dobrou**.

Otázky k obhajobě:

- 1) Od kdy podle Vás běží promlčecí lhůta u zadržovacího práva.
- 2) Vysvětlete myšlenku, že předkupní právo může nově vzniknout na základě uzavření smlouvy, nikoliv zápisem do veřejného seznamu.
- 3) Kdy dochází k zápisu zástavního práva do Rejstříku zástav a jaká je povaha tohoto rejstříku.
- 4) Vysvětlete pravidlo obsažené v § 644 občanského zákoníku.

V Plzni dne 5. května 2014

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.